

Cauza C-467/05

Procedură penală împotriva lui Giovanni Dell’Orto

(cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată de judecătorul delegat
cu efectuarea anchetelor prealabile pe lângă Tribunale di Milano)

„Cooperare polițienească și judiciară în materie penală — Decizia-cadru 2001/220/
JAI — Directiva 2004/80/CE — Noțiunea «victimă» în cadrul procedurilor penale —
Persoană juridică — Restituirea bunurilor sechestrate
în cursul unei proceduri penale”

Concluziile avocatului general J. Kokott prezentate la 8 martie 2007 I - 5561
Hotărârea Curții (Camera a treia) din 28 iunie 2007 I - 5585

Sumarul hotărârii

- 1. Întrebări preliminare — Întrebare privind interpretarea unei decizii-cadru adoptate în
temeiul titlului VI din Tratatul UE
[art. 234 CE; art. 35 UE și art. 46 lit. (b) UE]*

2. *Întrebări preliminare — Competența Curții — Cooperare polițienească și judiciară în materie penală*
[art. 234 CE; art. 35 UE și art. 46 lit. (b) UE]
3. *Acte ale instituțiilor — Aplicarea în timp — Norme de procedură*
4. *Uniunea Europeană — Cooperare polițienească și judiciară în materie penală — Statutul victimelor în cadrul procedurilor penale — Decizia-cadru 2001/220*
[Decizia-cadru 2001/220 a Consiliului, art. 1 lit. (a), art. 2 alin.(1) și art. 8 alin.(1)]

1. Faptul că o decizie de trimitere privind interpretarea unei decizii-cadru adoptate în temeiul titlului VI din Tratatul UE nu menționează articolul 35 UE, dar se referă la articolul 234 CE, nu ar putea, prin el însuși, să aibă ca efect inadmisibilitatea cererii de pronunțare a unei hotărâri preliminare. Aceasta cu atât mai mult cu cât Tratatul UE nu prevede nici explicit, nici implicit forma în care instanța națională trebuie să prezinte cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare.

este necesară pentru a pronunța propria hotărâre, astfel încât jurisprudența Curții referitoare la admisibilitatea întrebărilor preliminare adresate în temeiul articolului 234 CE este, în principiu, aplicabilă cererilor de pronunțare a unei hotărâri preliminare introduse la Curte în temeiul articolului 35 UE.

(a se vedea punctul 36)

2. În temeiul articolului 46 litera (b) UE, regimul prevăzut la articolul 234 CE are vocație să se aplice în privința articolului 35 UE, sub rezerva condițiilor prevăzute în această din urmă dispoziție. Similar articolului 234, articolul 35 UE subordonează sesizarea cu titlu preliminar a Curții condiției ca instanța națională să aprecieze că o decizie în această privință

Rezultă că prezumția de pertinență a întrebărilor adresate cu titlu preliminar de către instanțele naționale nu poate fi înlăturată decât în cazuri excepționale, atunci când apare în mod evident că interpretarea solicitată a dispozițiilor dreptului Uniunii menționate în aceste întrebări nu are nicio legătură cu realitatea ori cu obiectul acțiunii principale sau atunci când problema este de natură ipotetică ori Curtea nu dispune de elementele de fapt sau de drept necesare pentru a răspunde în mod util la

întrebările care îi sunt adresate. Cu excepția unor asemenea ipoteze, Curtea este, în principiu, obligată să se pronunțe cu privire la întrebările preliminare referitoare la interpretarea actelor menționate la articolul 35 alineatul (1) UE.

vederea unei interpretări conforme cu aceasta a dreptului național aplicabil.

(a se vedea punctele 48 și 49)

(a se vedea punctele 34, 39 și 40)

3. Normele de procedură sunt, în general, aplicabile în privința tuturor litigiilor pendinte, la data intrării lor în vigoare, spre deosebire de normele de drept substanțial, care sunt în mod obișnuit interpretate ca nefiind aplicabile unor situații existente anterior intrării în vigoare a acestora.

4. Decizia-cadru 2001/220/JAI privind statutul victimelor în cadrul procedurilor penale trebuie interpretată în sensul că, în cadrul unei proceduri penale și, mai precis, în cadrul unei proceduri de executare ulterioare unei hotărâri definitive de condamnare, noțiunea de victimă în sensul deciziei-cadru nu include persoanele juridice care au suferit un prejudiciu cauzat direct de acte sau omisiuni care încalcă dreptul penal al unui stat membru.

Or, chestiunea competenței jurisdicționale cu privire la pronunțarea unei hotărâri referitoare la restituirea către victimă a bunurilor care au fost sechestrate în cursul procedurii penale aparține domeniului dreptului procesual, astfel încât niciun obstacol privind aplicarea legii în timp nu împiedică luarea în considerare, în cadrul unui litigiu, a dispozițiilor pertinente din Decizia-cadru 2001/220 privind statutul victimelor în cadrul procedurilor penale, în

Într-adevăr, a interpreta decizia-cadru în sensul că aceasta s-ar referi și la persoanele juridice care pretind că au suferit un prejudiciu cauzat direct de o infracțiune ar fi contrar însuși textului articolului 1 litera (a) din această decizie-cadru, care se referă doar la persoanele fizice care au suferit un prejudiciu cauzat direct de comportamente contrare dreptului penal al unui stat membru. La aceasta se adaugă faptul că nicio altă dispoziție din decizia-cadru nu conține vreo altă indicație potrivit căreia legiuitorul Uniunii Europene ar fi înțeles să extindă noțiunea de victimă la persoane juridice în vederea aplicării acestei decizii-cadru. Dimpotrivă, mai multe

dispoziții din aceasta, între care în special articolul 2 alineatele (1) și (2) și articolul 8 alineatul (1), confirmă că obiectivul legiuitorului a fost de a se referi exclusiv la persoanele fizice victime ale unui prejudiciu care rezultă dintr-o infracțiune.

Directiva 2004/80 privind despăgubirea victimelor infracționalității nu este de natură să infirme această interpretare. Într-adevăr, presupunând chiar că dispozițiile unei directive adoptate în

temeiul Tratatului CE pot avea o oarecare incidență cu privire la interpretarea dispozițiilor unei decizii-cadru întemeiate pe Tratatul UE și că noțiunea de victimă în sensul directivei poate fi interpretată ca referindu-se la persoane juridice, directiva și decizia-cadru nu se află în nicio ipoteză într-o relație care impune o interpretare uniformă a noțiunii în cauză.

(a se vedea punctele 53-55, 57, 58 și 60 și dispozitivul)